

III. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η προφορική και γραπτή αξιολόγηση αποτελούν τους παραδοσιακούς τρόπους, με τους οποίους οι εκπαιδευτικοί εκτιμούν την επίδοση των μαθητών τους. Την τελευταία δεκαετία όμως εκφράστηκαν αμφιβολίες για τη χρησιμότητα των γραπτών δοκιμασιών ως κύριο μέσο για την αξιολόγηση των μαθητών. Θεωρήθηκαν οι δοκιμασίες αυτές μέτρα ανεπαρκή για να αξιολογήσουν συνολικά τις γνώσεις, ικανότητες, δεξιότητες και διαδικασίες που ακολουθούν οι διδασκόμενοι κατά τη διάρκεια της πορείας τους προς τη μάθηση. Επισημάνθηκαν επίσης οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στο να μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν τα αποτελέσματα των γραπτών δοκιμασιών για να βελτιώσουν την ποιότητα της διδασκαλία τους. Οι παραδοσιακές γραπτές εξετάσεις, που συνήθως εστιάζονται μόνο σε ορισμένα σημεία της γλώσσας (συνήθως λεξιλόγιο και γραμματική), κρίθηκαν κατά μεγάλο μέρος περιορισμένες και ανεπαρκείς.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις οδήγησαν στην αναζήτηση εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης που αποτελούν συμπλήρωμα των παραδοσιακών. Ο μαθητής, καθορίζοντας ο ίδιος τους στόχους του, περιγράφοντας μαθησιακές εμπειρίες και τυχόν προβλήματα, εκτιμά τις δυνατότητές του και κατανοεί ότι η διαδικασία της αξιολόγησης αποτελεί μέρος της μάθησης.

Μερικοί από τους τρόπους εναλλακτικής (ή αυθεντικής) αξιολόγησης που θα παρουσιαστούν στη συνέχεια είναι οι ακόλουθοι: η αξιολόγηση με **χρήση ημερολογίου**, οι **συνθετικές δημιουργικές εργασίες** και η αξιολόγηση **βάσει φακέλου**. Επίσης θα γίνει αναφορά στην ποιοτική αξιολόγηση.

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Η αξιολόγηση των μαθητών με ημερολόγιο έχει κατά καιρούς χρησιμοποιηθεί από αρκετούς καθηγητές των ξένων γλωσσών. Από πρακτική άποψη, το να κρατήσουν οι μαθητές ημερολόγιο δεν απαιτεί παρά μόνο ένα τετράδιο, σημειωματάριο ή ντοσιέ. Για τον εκπαιδευτικό απαιτείται η αφιέρωση ενός μικρού μέρους του χρόνου διδασκαλίας, συνήθως πριν από το τέλος της διδακτικής ώρας. Το πλεονέκτημα της μεθόδου είναι η ευκολία με την οποία μπορεί να εφαρμοστεί, παρέχοντας πλούτο πληροφοριών που συλλέγονται από τον ίδιο το μαθητή. Το περιεχόμενο μπορεί να είναι ποικίλο, εξαρτώμενο κάθε φορά από τις ανάγκες του καθηγητή και των μαθητών.*

Γενικά, η χρήση του ημερολογίου από τους μαθητές μπορεί να παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τον ίδιο το μαθητή (την οικογενειακή του κατάσταση, την υποδομή του ή κατάρτιση), τις διάφορες εμπειρίες του μέσα και έξω από την τάξη, τις απόψεις για τον εαυτό του ή τον διδάσκοντα, καθώς και τα συναισθήματά του, την έννοια του σχολείου γενικότερα, τα ενδιαφέροντά του, τους στόχους και τις προσδοκίες του.

Όσον αφορά τις διαδικασίες μάθησης όπως ο ίδιος ο μαθητής τις βιώνει και τις αξιολογεί, το ημερολόγιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί:

- για να καταγράψει την αποτελεσματικότητα των διδακτικών μεθόδων που χρησιμοποιεί ο καθηγητής καθώς επίσης και την ποιότητα της μάθησης.
- για να καταγράψει τις διαδικασίες της μαθησιακής εμπειρίας, τις δυσκολίες που συναντά ο μαθητής κλπ.
- για να συνδυάσει τα παραπάνω στοιχεία.

Έτσι ο μαθητής, χρησιμοποιώντας γραπτό λόγο, έχει τη δυνατότητα να επικοινωνήσει με τον καθηγητή του και να παρακολουθήσει την εξέλιξη και βελτίωσή του στην ξένη γλώσσα. Ο καθηγητής, αντίστοιχα, είναι σε θέση να διαγνώσει τις ιδιαίτερες δυνατότητες και αδυναμίες κάθε μαθητή και, αν αυτές

* Βλ. ομιλία της κ. Κ. Τσαγγαρή στην ημερίδα ξένων γλωσσών με θέμα: «*Η αξιολόγηση των μαθητών στο μάθημα των ξένων γλωσσών*», Αθήνα, 12-11-98. Η κ. Κ. Τσαγγαρή είναι καθηγήτρια Αγγλικής και υποψήφια διδάκτωρ στο Πανεπιστήμιο του Lancaster.

επαναλαμβάνονται συχνά, να προσαρμόσει ανάλογα τις διδακτικές του μεθόδους.

Ο καθηγητής που θα χρησιμοποιήσει το ημερολόγιο για να αξιολογήσει τους μαθητές του πρέπει να έχει υπόψη του τα εξής:

- Το γλωσσικό επίπεδο των μαθητών.
- Τον τόπο και τη συχνότητα που επιθυμεί να γράφουν οι μαθητές στο ημερολόγιο (στην τάξη, στο σπίτι, στο τέλος κάθε μαθήματος, κάθε εβδομάδα κλπ.)
- Τι ακριβώς επιθυμεί να αξιολογήσει (το επίπεδο της παραγωγής της ξένης γλώσσας, την μαθησιακή/διδακτική διαδικασία, τις εμπειρίες έξω από την τάξη, τα ενδιαφέροντα, στόχους, προβλήματα...).
- Κατά πόσο επιθυμεί να καθοδηγήσει το μαθητή στο γραπτό λόγο: υποβάλλει ο ίδιος ένα ερώτημα/ιδέα ανάλογα με τους στόχους που έχει θέσει ή επιτρέπει στο μαθητή να καταγράψει ελεύθερα ό,τι βιώνει μέσα ή έξω από την τάξη.
- Εάν η επικοινωνία θα γίνεται ανάμεσα στον καθηγητή και τους μαθητές ή το ημερολόγιο ανταλλάσσεται μόνο ανάμεσα στους μαθητές.

Το να κρατήσουν οι μαθητές ημερολόγιο δεν είναι εύκολο στην αρχή. Χρειάζονται καθοδήγηση και ενθάρρυνση μέχρι να φτάσουν στο σημείο να γράφουν αυθόρμητα και με ευχέρεια.

Η διαδικασία περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

- Ο καθηγητής ανακοινώνει τους στόχους του ημερολογίου ορίζοντας τι ακριβώς θα πρέπει να κάνουν οι μαθητές. Πιθανώς, παρουσιάζει ένα δείγμα ημερολογίου και καθορίζει το χρόνο που θα διατίθεται κάθε φορά ώστε η όλη διαδικασία να γίνει σταδιακά μέρος του μαθήματος.
- Αναθέτει στους μαθητές να γράψουν για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας, για τα ενδιαφέροντά τους, ακόμα και για τον εαυτό τους. Μπορούν να ξεκινήσουν με κάποια πιο γενικά θέματα στην αρχή - που ίσως βοηθήσουν και τους πιο δειλούς ή αδύναμους μαθητές να εκφραστούν - και στη συνέχεια σε πιο ειδικά. Ως προς την αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας, οι μαθητές πρέπει να ενθαρρύνονται να γράφουν

όχι μόνο για τις επιτυχίες, αλλά και για τις δυσκολίες ή αποτυχίες τους, προσπαθώντας να δικαιολογούν κάθε φορά το αποτέλεσμα.

Η συλλογή και ο σχολιασμός των ημερολογίων απαιτεί χρόνο, αλλά θα πρέπει να γίνεται συστηματικά από την πλευρά του καθηγητή, ο οποίος θα πρέπει να παίζει το ρόλο του καθοδηγητή και φίλου των μαθητών. Οι μαθητές, γράφοντας ημερολόγιο, εκφράζουν συναισθήματα και βιώματα, εκθέτουν μέρος του εαυτού τους. Κατά συνέπεια, έχει σημασία να συνεχίσουν να γράφουν αυθόρμητα χωρίς να προβληματίζονται ιδιαίτερα.

Για το λόγο αυτό, καλό είναι να αποφεύγει ο εκπαιδευτικός τα πολλά σχόλια για το επίπεδο της γλώσσας των μαθητών. Μια τέτοια αντιμετώπιση μπορεί να οδηγήσει στο να σταματήσουν να γράφουν με ειλικρίνεια ή να χάσουν την αυτοπεποίθησή τους. Αντίθετα, να προσπαθεί ο καθηγητής να διακρίνει, να κατανοεί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε μαθητή (μη γλωσσική αξιολόγηση) ενθαρρύνοντάς τον και επιβραβεύοντάς τον όπου χρειάζεται.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕ ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Μια από τις καινοτομίες για την αξιολόγηση των μαθητών στο Λύκειο που καθιερώθηκαν με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση σαν σημαντικό εκπαιδευτικό μέτρο είναι οι Συνθετικές Δημιουργικές Εργασίες γνωστές σε όλους ως projects.

Οι συνθετικές δημιουργικές εργασίες είναι εργασίες πιο σύνθετες από αυτές που ανατίθενται στους μαθητές από τον καθηγητή τους στα πλαίσια του μαθήματος της ημέρας. Είναι εργασίες υψηλότερων απαιτήσεων, απαιτούν περισσότερο χρόνο εκ μέρους του καθηγητή και του μαθητή, έχουν διεπιστημονικό χαρακτήρα και γι' αυτό καλύπτουν ευρύτερους τομείς γνώσης.

Η συμμετοχή σε συνθετικές δημιουργικές εργασίες απαιτεί συνεργασία, υπευθυνότητα, πρωτοβουλία και συντονισμένη προσπάθεια για την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος. Αποτελούν πρόκληση για την τάξη και κίνητρο για τους αδιάφορους μαθητές. Για το λόγο αυτό οι συνθετικές δημιουργικές εργασίες πρέπει να ανταποκρίνονται στα άμεσα ενδιαφέροντα των μαθητών, και να αντλούν τη θεματική τους από την ευρύτερη σχολική και κοινωνική ζωή (μουσική, αθλητισμό, οικολογία κλπ.).

Οι συνθετικές δημιουργικές εργασίες θα πρέπει να:

- έχουν καθορισμένους στόχους και μεθοδολογία,
- είναι ρεαλιστικές από άποψη φόρτου εργασίας των μαθητών,
- έχουν αυστηρά καθορισμένο χρόνο εκπόνησης (συνήθως κάποιων εβδομάδων ή μηνών),
- καθορίζουν με σαφήνεια τις αρμοδιότητες των μαθητών,
- αποτιμούν προσεκτικά τους αναγκαίους και διαθέσιμους πόρους.

Οι συνθετικές δημιουργικές εργασίες είναι καθαρά μαθητοκεντρικές. Οι μαθητές είναι υπεύθυνοι για την απόκτηση της δικής τους γνώσης. Για το λόγο αυτό οι μαθητές θα πρέπει να:

- αναλαμβάνουν πλήρη και ειλικρινή δέσμευση για την εκπόνηση της συνθετικής εργασίας,

- δείχνουν ενθουσιασμό για την εκπόνησή της,
- καταλαβαίνουν τους στόχους της συνθετικής δημιουργικής εργασίας ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν αν οι δραστηριότητες που αναλαμβάνουν βρίσκονται σε αρμονία με το σύνολό της,
- δείχνουν αποφασιστικότητα και επιμονή για την ολοκλήρωσή της,
- τηρούν τις προθεσμίες,
- απαντούν σε ερωτήματα και επικοινωνούν πρόθυμα κατά τη διάρκεια των ερευνητικών δραστηριοτήτων,
- δρουν ως πολλαπλασιαστές, αναθέτοντας αρμοδιότητες για την εκπόνηση της συνθετικής δημιουργικής εργασίας και σε άλλους συμμαθητές τους.

Συνθετικές δημιουργικές εργασίες στην ξένη γλώσσα (projects)

Στόχοι

- α) Είναι ένα πολύτιμο μέσο επέκτασης των επικοινωνιακών ικανοτήτων που αποκτήθηκαν στην τάξη επειδή γεφυρώνουν το χάσμα ανάμεσα στη γλώσσα που οι μαθητές διδάσκονται και στη χρήση της γλώσσας αυτής.
- β) Εντάσσονται στην ανθρωπιστική προσέγγιση (humanistic approach) επειδή αναδεικνύουν τη σημασία της συνεργασίας των μαθητών μεταξύ τους ως παράγοντα κινητοποίησης. Υπό την έννοια λοιπόν ότι οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες, η προσωπική εμπλοκή είναι εκείνη που τους δίνει την ώθηση για την εκπόνηση της συνθετικής εργασίας. Η κινητοποίηση προέρχεται από αυτούς τους ίδιους και όχι από εξωτερικούς παράγοντες.
- γ) Δημιουργούν κλίμα ευχέρειας χρήσης της γλώσσας και αυτοπεποίθησης. Αυτό επειδή μεγάλο μέρος της γλωσσικής εργασίας πραγματοποιείται στο ελεγχόμενο περιβάλλον της τάξης όπου ο καθηγητής είναι διαθέσιμος να βοηθήσει τους μαθητές να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και εμπιστοσύνη ως προς τη χρήση της γλώσσας και να λύσει τυχόν προβλήματα όταν η συνθετική δημιουργική εργασία προχωρήσει από την τάξη στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.
- δ) Αναπτύσσουν και τις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες, κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου, παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου (listening,

reading, speaking, writing). Για παράδειγμα στο αρχικό στάδιο μιας συνθετικής δημιουργικής εργασίας η συζήτηση και η διαπραγμάτευση του θέματος μπορεί να είναι παραγωγή και κατανόηση προφορικού λόγου (speaking και listening) παρά κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου (reading και writing) Όλα βέβαια εξαρτώνται από το είδος της συνθετικής δημιουργικής εργασίας και τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί. Σε μερικές περιπτώσεις οι μαθητές χρειάζεται να διαβάσουν σχετικά με ένα θέμα πριν συζητήσουν και ανταλλάξουν απόψεις ενώ σε άλλες το αντίθετο.

Χαρακτηριστικά

- α) Στοιχειώδης γνώση της ξένης γλώσσας θεωρείται ως ένα βαθμό απαραίτητη προϋπόθεση για την εκπόνηση μιας συνθετικής δημιουργικής εργασίας. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι οι συνθετικές δημιουργικές εργασίες μπορούν να εκπονηθούν μόνο από μαθητές προχωρημένων επιπέδων (intermediate, advanced.) Μπορούν εξίσου καλά να εκπονηθούν και από μαθητές χαμηλού ως και αρχάριου γλωσσικού επιπέδου (elementary level) εφ' όσον μπορεί να είναι απλές και δύσκολες.
- β) Δεν σχεδιάζονται για να εναρμονίζονται με το ακολουθούμενο αναλυτικό πρόγραμμα που αφορά τη γλώσσα (syllabus.) Η γλώσσα που απαιτείται για την εκπόνηση της συνθετικής δημιουργικής εργασίας δεν απορρέει από το βιβλίο της γλώσσας (textbook), αλλά από την ίδια τη φύση της συνθετικής δημιουργικής εργασίας.

Πιθανές δυσκολίες κατά την εκπόνηση των συνθετικών δημιουργικών εργασιών

Είναι πιθανόν να δημιουργηθεί κάποιος φόβος σε μέλη της ομάδας ότι δεν θα ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της ξένης γλώσσας. Μπορεί επίσης να προκύψει απογοήτευση από μερικές δραστηριότητες της ομάδας, π.χ. από μια αποτυχημένη συνέντευξη. Δυσκολία μπορεί επίσης να προκαλέσει η εξεύρεση ξενόγλωσσου υλικού για την εκπόνησή της στην Ελλάδα. Όμως, ξένες τράπεζες, πρεσβείες, ταξιδιωτικά πρακτορεία, πολυκαταστήματα, ξένες βιβλιοθήκες, περι-

βαλλοντικές οργανώσεις κλπ. μπορεί να αποτελέσουν άριστες πηγές εξεύρεσης υλικού αυτού του είδους.

Ρόλος του καθηγητή - εξομάλυνση των δυσκολιών

Ο καθηγητής, που θα πρέπει να διαθέτει οργανωτικές ικανότητες, γνώσεις και χρόνο, δρα ως συντονιστής και σύμβουλος, ως ένα πρόσωπο που ενεργεί στο παρασκήνιο. Για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες ο καθηγητής:

- δρα ως πόλος επικοινωνίας
- κινητοποιεί και στηρίζει τους μαθητές του
- δίνει νόημα και συνοχή στις προσπάθειές τους
- παρατηρεί, αξιολογεί και συμβουλεύει τους μαθητές σχετικά με τη γλώσσα που θα χρησιμοποιήσουν και που προκύπτει από τις μαθητοκεντρικές δραστηριότητες σε αυθεντικό αλλά απρόβλεπτο περιβάλλον έξω από την τάξη.
- προκαλεί ενδιάμεσες αναφορές προόδου σε όλες τις φάσεις της συνθετικής δημιουργικής εργασίας όπου αναλύονται και συζητούνται τόσο η πορεία όσο και οι δυσκολίες της, και αναζητούνται λύσεις.

Μεθοδολογία εκπόνησης των συνθετικών δημιουργικών εργασιών

Οι συνθετικές δημιουργικές εργασίες μπορούν να εκπονηθούν τόσο **με ερευνητικό τρόπο** (όλες οι πληροφορίες που παρατέθηκαν προηγουμένως αφορούν αυτό τον τρόπο) όσο και ως πλήρως **ελεγχόμενες και καθοδηγούμενες δραστηριότητες**.

Στην περίπτωση που η συνθετική δημιουργική εργασία εκπονηθεί με ερευνητικό τρόπο σε γενικές γραμμές ακολουθείται η εξής διαδικασία:

- Σχεδιασμός της συνθετικής δημιουργικής εργασίας στην τάξη: Ορισμός της ομάδας, εξεύρεση του θέματος, καθορισμός των στόχων, συζήτηση, προγραμματισμός, μεθοδολογία, προτάσεις, επιχειρήματα κλπ.
- Εκτέλεση της συνθετικής δημιουργικής εργασίας: Οι μαθητές κινούνται έξω από την τάξη για να εκτελέσουν ποικίλες δραστηριότητες σε καθορισμένες προθεσμίες. Σ' αυτές έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν περισσότερες από μια δεξιότητες όπως κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου κλπ.

(reading, listening), καθώς και πολλές υποδεξιότητες όπως να συνοψίζουν, να κρατούν σημειώσεις κλπ. (summarizing, taking notes)

- Επιστροφή στην τάξη για ανασκόπηση και παρουσίαση της συνθετικής δημιουργικής εργασίας. Το στάδιο αυτό περιλαμβάνει συζήτηση και ανατροφοδότηση τόσο κατά το στάδιο της εκτέλεσης της συνθετικής δημιουργικής εργασίας όσο και μετά την εκπόνησή της.

Στην περίπτωση που η συνθετική δημιουργική εργασία εκπονηθεί ως πλήρως **ελεγχόμενη και καθοδηγούμενη δραστηριότητα** οι μαθητές αφού εφεύρουν σχετικό θέμα, αξιοποιούν τα γνωστικά και γλωσσικά στοιχεία μιάς ή περισσοτέρων ενοτήτων του βιβλίου τους και αξιολογούν, επιλέγουν και ανασυνθέτουν το υπάρχον υλικό δημιουργώντας έτσι μια νέα πρωτότυπη και δημιουργική εργασία. Τα πλεονεκτήματα της μεθόδου αυτής είναι τα εξής:

- Συμμετοχή αδιάφορων και χαμηλού γλωσσικού επιπέδου μαθητών.
- Άσκηση κριτικής και συνθετικής ικανότητας των μαθητών.
- Ελαχιστοποίηση των δυσκολιών που προκύπτουν από τις ερευνητικές δραστηριότητες στο κοινωνικό περιβάλλον.
- Αξιοποίηση και εμπέδωση θεματικής ενότητας του βιβλίου.

Αξιολόγηση των συνθετικών δημιουργικών εργασιών

Κριτήρια για την αξιολόγηση των συνθετικών δημιουργικών εργασιών μπορεί να είναι τα εξής:

- Η ανταπόκριση της εργασίας στους στόχους που τέθηκαν από την ομάδα.
- Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε όσον αφορά τις γλωσσικές δεξιότητες που χρησιμοποιήθηκαν.
- Οι προσπάθειες που κατέβαλαν οι μαθητές για να χρησιμοποιήσουν όσον το δυνατόν περισσότερο τη γλώσσα.
- Το ενδιαφέρον που επέδειξαν οι μαθητές για τη συγκέντρωση ξενόγλωσσου υλικού.
- Ο τρόπος παρουσίασης της εργασίας.

Επισημαίνεται ότι η αξιολόγηση θα πρέπει πάντα να έχει θετικό και υποστηρικτικό χαρακτήρα με στόχο να ενθαρρύνει τους μαθητές αφ' ενός μεν να αναλαμβάνουν συνθετικές δημιουργικές εργασίες, και αφ' ετέρου να επιδιώκουν πάντα τη βελτίωση.

Τα παρακάτω θέματα αποτελούν ιδέες για εκπόνηση συνθετικών δημιουργικών εργασιών στην ξένη γλώσσα. Η δημιουργική φαντασία των μαθητών σε συνεργασία με τον καθηγητή μπορεί να μετατρέψει τα θέματα αυτά και να τα παραλλάξει ή να εφεύρει καινούργια, ανάλογα με το γλωσσικό επίπεδο της τάξης και τις ιδιαίτερες συνθήκες του σχολείου.

- Συλλογή διαφημίσεων και παρουσίασή τους με κριτικά σχόλια πάνω σ' αυτές.
- Ταξινόμηση λεξιλογίου κατά θεματικές ενότητες και κατ' αλφαβητική σειρά.
- Σύνταξη ενημερωτικού φυλλαδίου σχετικά με περιβαλλοντικά προβλήματα όπως η προστασία δασών, θαλασσών, ποταμών κλπ.
- Ανεύρεση Αγγλικών παροιμιών ή ιδιωματισμών που σχετίζονται με συγκεκριμένη θεματική ενότητα και ταύτισή τους με αντίστοιχες Ελληνικές.
- Συλλογή Αγγλικών Χριστουγεννιάτικων τραγουδιών και ποιημάτων και παρουσίασή τους στη Χριστουγεννιάτικη γιορτή του σχολείου ή της τάξης.
- Σκηνοθετική παρουσίαση μονόπρακτης θεατρικής παράστασης π.χ. παραμυθιού.
- Σύνταξη ενημερωτικού φυλλαδίου σχετικά με το ρόλο της διατροφής στην υγεία και στην πρόκληση της ασθένειας.
- Παρουσίαση στην τάξη μικρής ιστορίας μαζί με εικονογράφηση.
- Συλλογή Αγγλικών λέξεων που έχουν περάσει στην καθημερινή ζωή και έχουν εξελληνιστεί.
- Περιγραφή εθίμων από την κοινωνική ζωή της Μεγάλης Βρετανίας και παρουσίασή τους μαζί με φωτογραφικό υλικό. Σύγκριση με αντίστοιχα Ελληνικά.
- Σύνταξη ανακοίνωσης-διαφήμισης για κάποιο γεγονός του σχολείου π.χ. παζάρι, ποδοσφαιρικός αγώνας.
- Σύνταξη άρθρου σχετικά με επίκαιρο σχολικό θέμα για τη σχολική εφημερίδα ή περιοδικό.
- Σύνταξη στατιστικού πίνακα για τον τρόπο που οι νέοι ανά τον κόσμο κάνουν διακοπές.

- Συλλογή Αγγλικών λέξεων που προέρχονται από την Ελληνική γλώσσα και ταξινόμησή τους κατά θεματικές ενότητες.
- Συλλογή επιστολών από εφημερίδες και περιοδικά και παρουσίασή τους με σχόλια πάνω σε κάθε μια από αυτές
- Συλλογή καρτών από διάφορα μέρη του κόσμου και παρουσίασή τους σε συνδυασμό με χάρτη ώστε να φαίνεται η χώρα προέλευσής τους
- Συλλογή ανεκδότων από χώρες που η ομιλούμενη γλώσσα είναι η Αγγλική
- Σύνταξη άρθρων με διαφορετικές απόψεις για συγκεκριμένο θέμα και

Ακολουθεί παράδειγμα συνθετικής δημιουργικής εργασίας στην ξένη γλώσσα με θέμα την έκδοση σχολικής εφημερίδας, θέμα προσφιλές και ρεαλιστικό για την Ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα. Η προτεινόμενη διαδικασία για την εκπόνησή της είναι ενδεικτική και όχι καθοριστική. Οι μαθητές σε συνεργασία με τον καθηγητή τους μπορούν να ακολουθήσουν άλλη διαδικασία, να περιλάβουν στην εφημερίδα διαφορετική θεματολογία, ή να χρησιμοποιήσουν την προτεινόμενη θεματολογία με διαφορετικούς τίτλους και δεξιότητες.

*Παράδειγμα συνθετικής δημιουργικής εργασίας στην ξένη γλώσσα με
ερευνητικό τρόπο*

1^η Φάση

- **Συγκρότηση ομάδας:** 5 μαθητές 15-16 ετών (Β΄ Λυκείου)
- **Επιλογή θέματος / μορφής συνθετικής δημιουργικής εργασίας:** Έκδοση σχολικής εφημερίδας
- **Εναισθητοποίηση:** Ανάγκη πληροφόρησης και ανταλλαγής ιδεών για επίκαιρα σχολικά και μη θέματα και γεγονότα.
- **Κατανομή αρμοδιοτήτων:** Η ομάδα των μαθητών που ανέλαβε την εκπόνηση της συνθετικής δημιουργικής εργασίας ονομάστηκε Συντακτική επιτροπή και κατένειμε τις αρμοδιότητες ως εξής:
Εκδότης, Βοηθός εκδότη, Εικονογράφος, Σκιτσογράφος, Συγγραφέας-Διορθωτής
- **Συζήτηση - Ανταλλαγή / Ταξινόμηση Ιδεών:** Αποφασίστηκαν τα εξής:
 1. Τίτλος εφημερίδας: ‘**Aspects of school life**’
 2. Σχήμα / Έκδοση: Δύο φύλλα Α3 / computerized
 3. Ημερομηνία έκδοσης 1^{ου} τεύχους: Δύο μήνες αργότερα
 4. Περιοδικότητα έκδοσης: Κάθε δίμηνο

Η 1^η φάση περιλαμβάνει μεγαλύτερη και αποφασιστική συμμετοχή του καθηγητή στη συνθετική δημιουργική εργασία, οι λειτουργίες του οποίου μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- *Ενθαρρύνει τους μαθητές της τάξης να λάβουν μέρος στη συνθετική δημιουργική εργασία επισημαίνοντας τα πλεονεκτήματα της συμμετοχής τους σε μια τέτοια εργασία.*
- *Συζητά με τους μαθητές της τάξης το θέμα της συνθετικής δημιουργικής εργασίας, αλλά αφήνει την τελική επιλογή σ’ αυτούς.*
- *Παροτρύνει τη Συντακτική επιτροπή, όταν συγκροτηθεί, να καταγράψει τους στόχους της σχολικής εφημερίδας για να δημοσιευθούν στο 1^ο τεύχος.*
- *Βοηθά τα μέλη της Συντακτικής επιτροπής να καταναείμουν σωστά τις αρμοδιότητες, λαμβάνοντας υπόψη τις οργανωτικές ικανότητες, το ταλέντο στο σκίτσο ή τη ζωγραφική, τα λογοτεχνικά ενδιαφέροντα κ.λπ. κάθε μαθητή.*

2^η Φάση

- **Εντοπισμός - Επίλυση προβλημάτων έκδοσης της εφημερίδας:** Η Συντακτική επιτροπή για να επιλύσει τα προβλήματα που ανακύπτουν από την έκδοση της εφημερίδας αναλαμβάνει τις εξής δραστηριότητες:

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΣΤΟΧΟΣ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ
• Συγκέντρωση ικανοποιητικού αριθμού μαθητών του σχολείου • Σύνταξη ανακοίνωσης	• Ενημέρωση σχετικά με τις αποφάσεις της Συντακτικής Επιτροπής • Ευαισθητοποίηση σχετικά με τα προβλήματα έκδοσης της εφημερίδας • Ανταλλαγή ιδεών	• Writing an announcement • Speaking (announcing decisions, exchanging ideas providing arguments) • Writing (taking notes)
• Υποβολή ερωτηματολογίου στους μαθητές, γραπτού ή προφορικού • Σύνταξη ερωτηματολογίου • Παρουσίαση αποτελεσμάτων	• Διερεύνηση και εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις προτιμήσεις των μαθητών ως προς την ύλη της εφημερίδας	• Writing (formulating a questionnaire) • Speaking (asking questions, understanding answers) • Writing (taking notes, reporting results)
• Πρόσβαση στο Διαδίκτυο (Internet) • Παραλαβή σχολικών εφημερίδων ευρωπαϊκών σχολείων • Αλληλογραφία με αντίστοιχες Συντακτικές επιτροπές Ευρωπαϊκών σχολείων • Ανταλλαγή εφημερίδων όταν ολοκληρωθεί η έκδοση του πρώτου τεύχους, με σκοπό τη διανομή τους στους μαθητές των αντίστοιχων σχολείων	• Διασύνδεση με Ευρωπαϊκά σχολεία • Εξοικείωση με ξένα σχολικά έντυπα, σύλληψη ιδεών • Ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα προβλήματα έκδοσης της εφημερίδας • Επικοινωνία	• Using new technologies • Reading school newspapers • Writing (asking information) • Reading (understanding information) • Reading school newspapers

3^η Φάση

- **Αξιολόγηση / Ταξινόμηση / Σύνθεση πληροφοριών:** Η Συντακτική επιτροπή, αφού αξιολογεί, ταξινομεί και συνθέτει το υλικό που συγκεντρώνει από τις παραπάνω δραστηριότητες, αποφασίζει όσον αφορά την ύλη, να περιληφθούν στην εφημερίδα τα εξής θέματα:

	ΘΕΜΑΤΑ	ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ
1	Σημείωμα του εκδότη σχετικό με επίκαιρο θέμα	• Writing an article
2	Νέα από τη σχολική ζωή	• Writing (reporting news from school life)
3	Προβληματισμοί - προτάσεις για σχολικά / μαθητικά θέματα	• Listening to / translating points of view• Writing (presenting problems, making suggestions, providing arguments)
4	Στήλη παραπόνων	• Listening to / translating complaints• Writing notes of complaints
5	Παρουσίαση πορτραίτου μαθητή / διάσημου αθλητή / καλλιτέχνη κ.λπ.	• Speaking (interviewing persons)• Writing (taking notes, describing persons)
6	Κριτική κινηματογραφικών / θεατρικών έργων, βιβλίων κ.λπ.	• Attending performances, films etc.• Reading books• Writing reviews
7	Αθλητική στήλη	• Listening to Greek and English TV sports news (taking notes)• Reading Greek and English sports newspapers (summarizing)• Translating sports news• Writing (reporting sports events)
8	Στήλη επικοινωνίας	• Writing / Reading enquiry notes (finding penfriends, arranging students exchanges individually or through European programmes)
9	Στήλη ψυχαγωγίας	• Writing (producing puzzles, games etc)
10	Επίκαιρο σκίτσο	• Designing (producing a sketch)
11	Εικονογράφηση αντίστοιχη με τη θεματολογία	• Illustrating the newspaper (making decisions)• Writing (adding captions below photos)• Designing (producing sketches of people, events etc according to the subjects of the

		newspaper

- **Παραγωγή της ύλης:** Η Συντακτική επιτροπή αναλαμβάνει την παραγωγή της ύλης σύμφωνα με τις αποφάσεις της. Καλεί επίσης τους μαθητές της τάξης / του σχολείου να υποβάλουν συνεργασίες για έγκριση και δημοσίευση με βάση τη θεματολογία που αποφασίστηκε. Την τελική ευθύνη όλων των τευχών της εφημερίδας φέρει η Συντακτική επιτροπή.

4^η Φάση

- **Παρουσίαση της συνθετικής δημιουργικής εργασίας:** Η ομάδα συγκεντρώνεται για να αποφασίσει σχετικά με την παρουσίαση της πρώτης έκδοσης της εφημερίδας, η οποία θα γίνει παρουσία του Συλλόγου καθηγητών και γονέων.
- **Αξιολόγηση της συνθετικής δημιουργικής εργασίας**
Αναφορές προόδου: Σε όλες τις φάσεις της συνθετικής δημιουργικής εργασίας πραγματοποιούνται αναφορές προόδου με απαρτία της ομάδας, και σε τακτά χρονικά διαστήματα, με σκοπό:
 - α) τον έλεγχο της πορείας της συνθετικής δημιουργικής εργασίας
 - β) την απόκτηση των κατάλληλων γλωσσικών εφοδίων για την εκπόνησή της.

Ερωτηματολόγιο: Όταν η έκδοση του πρώτου τεύχους της εφημερίδας ολοκληρωθεί, συντάσσεται ερωτηματολόγιο που υποβάλλεται είτε γραπτά είτε προφορικά, με το οποίο ζητείται η αξιολόγησή της από:

- α) τους μαθητές του σχολείου
- β) τους καθηγητές του σχολείου
- γ) τους γονείς

Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου αξιολογούνται από τη Συντακτική επιτροπή και λαμβάνονται υπόψη στην έκδοση των επομένων τευχών της εφημερίδας.

Με την τελική αυτή φάση ολοκληρώθηκε η εκπόνηση της συνθετικής δημιουργικής εργασίας στην ξένη γλώσσα με θέμα την έκδοση σχολικής εφημερίδας. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει με τη σειρά τους να αναπτύξουν δικές τους δημιουργικές πρωτοβουλίες για εκπόνηση συνθετικών δημιουργικών εργασιών στην ξένη γλώσσα. Επισημαίνεται ότι η εφαρμογή τους θα πρέπει να ξεπερνά τα τυπικά πλαίσια του διδασκισμού ώστε η καινοτομία αυτή να έχει το χαρακτήρα της έμπνευσης και δημιουργικότητας που της αρμόζει.

3. Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΦΑΚΕΛΟΥ

Εκτός από τις παραδοσιακές μεθόδους βαθμολόγησης (μέθοδος ολικής εκτίμησης των μαθητών - αναλυτική μέθοδος βαθμολογίας) θα γίνει ειδική αναφορά στην αυθεντική αξιολόγηση και ιδιαίτερα στην **αξιολόγηση βάσει φακέλου (portfolio assessment)**.

Η χρήση φακέλων αποτελεί μια σύγχρονη και αποτελεσματική μέθοδο αξιολόγησης. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι διεθνώς η φιλολογία σχετικά με τη χρήση φακέλων στα σχολεία έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, (έχουν γραφτεί σχετικά με το θέμα περισσότερες από εκατό διδακτορικές διατριβές). Οι φάκελοι από τη φύση τους αποτελούν ευέλικτα εργαλεία που μπορούν να προσαρμοστούν σχεδόν σε κάθε μαθησιακή κατάσταση, σε οποιαδήποτε χώρα, από το Νηπιαγωγείο έως το Πανεπιστήμιο. Εξετάζοντας διαφορετικού τύπου φακέλους στη διδασκαλία της Ξένης Γλώσσας, τίθεται το ερώτημα: *«Τι ακριβώς είναι οι φάκελοι αξιολόγησης;»*

Πρόκειται για τη συλλογή πληροφοριακού υλικού σχετικά με την επίδοση του μαθητή στο σχολείο, αποτέλεσμα συνεργασίας δασκάλου και μαθητή, που συγκεντρώνεται από μια σειρά εργασιών. Ο φάκελος δηλαδή λειτουργεί ως κριτήριο αξιολόγησης. Υπάρχουν πολλά είδη φακέλων και πολλοί τρόποι να εργασθεί κανείς με φάκελο στο χώρο του σχολείου. Ο αντικειμενικός σκοπός της χρήσης του φακέλου είναι να βελτιωθεί η επίδοση των μαθητών. Η αξιολόγηση της επίδοσης από μια ποικιλία εργασιών, επιτρέπει στον εκπαιδευτικό και στο μαθητή να εκτιμήσουν πόση πρόοδο έκανε ο τελευταίος για την επίτευξη του μαθησιακού του στόχου. Ο φάκελος επίδοσης του μαθητή αντανακλά όλο το φάσμα των επιτευγμάτων του.

Χρήσιμη είναι η διάκριση ανάμεσα σε διαφορετικά είδη φακέλων:

- Συλλεκτικοί φάκελοι, δηλαδή συλλογή των εργασιών ενός μαθητή σε διαφορετικούς τομείς (collection portfolio).
- Φάκελοι με ειδικό αντικείμενο (subject specific portfolios).
- Ενιαίοι φάκελοι (comprehensive portfolios).
- Φάκελοι βιτρίνα ή φάκελοι - εκθέματα (showcase portfolios).

Στους **συλλεκτικούς φακέλους** ο καθηγητής σε συνεργασία με το μαθητή συλλέγει ενδεικτικές εργασίες του μαθητή κατά τη διάρκεια του χρόνου. Συνήθως δεν υπάρχουν ειδικά κριτήρια για την ένταξη της εργασίας στο φάκελο.

Στους **φακέλους με ειδικό αντικείμενο** ο μαθητής και ο καθηγητής συλλέγουν δείγματα από ένα ειδικό θέμα όπως ιστορία, μαθηματικά ή γλώσσα. Καθηγητής και μαθητής προσδιορίζουν το είδος και τον αριθμό των εργασιών που θα συμπεριληφθούν.

Στον **ενιαίο φάκελο** αντιπροσωπεύονται όλα τα μαθήματα του σχολείου, δίνοντας μια συνολική εικόνα του τι έχει κάνει ο μαθητής κατά τη διάρκεια της σχολικής ζωής. Αυτός ο φάκελος μπορεί να είναι συλλογή ή επιλογές από διαφορετικούς φακέλους με ειδικό αντικείμενο. Έτσι παρέχεται μια ολοκληρωμένη εικόνα της εξέλιξης και της ανάπτυξης του μαθητή κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους ή σειράς σχολικών ετών.

Οι **φάκελοι βιτρίνα** ή **φάκελοι εκθέματα** είναι συλλογή από τις καλύτερες εργασίες του μαθητή κατά τη διάρκεια των σχολικών χρόνων. Μπορεί να χρησιμεύσει σε επαγγελματικές συνεντεύξεις ή και ως συνοδευτικό για είσοδο σε κολέγιο ή Πανεπιστήμιο.

Ο καθηγητής της Αγγλικής Γλώσσας μπορεί να οργανώσει τους φακέλους για την αξιολόγηση των μαθητών με δύο τρόπους:

- να χρησιμοποιήσει ένα **φάκελο με τέσσερα θέματα**, αντίστοιχα με τις δεξιότητες κατανόηση γραπτού λόγου (reading), κατανόηση προφορικού λόγου (listening), παραγωγή προφορικού λόγου (speaking) και παραγωγή γραπτού λόγου (writing).
- να χρησιμοποιήσει ένα **συγκεντρωτικό φάκελο** με περιεχόμενο τις δοκιμασίες των τετραμήνων, τις καθημερινές εργασίες για το σπίτι (homework) καθώς και τις συνθετικές δημιουργικές εργασίες στις οποίες έλαβαν μέρος οι μαθητές.

Όπως σε κάθε μορφή αξιολόγησης, έτσι και στην περίπτωση της αξιολόγησης με βάση το φάκελο του μαθητή η διαδικασία έχει νόημα, όταν οι σκοποί της αξιολόγησης είναι σαφείς, ενώ τα κριτήρια του τι θα περιλαμβάνει ο φάκελος και πώς θα αξιολογείται είναι από όλους γνωστά και κατανοητά. Τα ερωτήματα που τίθενται συνήθως είναι τα εξής:

- Ποιο είναι το περιεχόμενο του φακέλου; Θα αποτελεί ο φάκελος συλλογή όλων των εργασιών του μαθητή ή θα επιλέγονται ενδεικτικά μόνο κάποια στοιχεία της δουλειάς του; Θα περιλαμβάνει ο φάκελος μόνο ολοκληρωμένες εργασίες του μαθητή ή και άλλα στοιχεία;
- Ποιος αποφασίζει τι θα περιληφθεί στο φάκελο;
- Ποιος ή ποιοι θα έχουν δυνατότητα πρόσβασης στο φάκελο; Πόσο συχνά;
- Πού παραμένει ο φάκελος;

Επειδή οι δυνατότητες που έχει στη διάθεσή του ο κάθε εκπαιδευτικός διαφέρουν από σχολείο σε σχολείο, είναι δύσκολο να υπάρξουν παντού ενιαία κριτήρια και να ισχύσει η ίδια διαδικασία. Η χρήση άλλωστε του εναλλακτικού / συμπληρωματικού αυτού τρόπου αξιολόγησης έχει προαιρετικό χαρακτήρα και η διαφοροποίησή της από σχολείο σε σχολείο δεν επηρεάζει την τελική αξιολόγηση. Οι οδηγίες που ακολουθούν θα μπορούσαν να προσαρμοσθούν και να εξειδικευθούν στις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε σχολείου.

Στην αρχή της σχολικής χρονιάς ο καθηγητής συναποφασίζει με τους μαθητές του τα περιεχόμενα του φακέλου. Αυτά μπορεί να είναι:

- γραπτές δοκιμασίες/ διαγωνίσματα τετραμήνων (με προειδοποίηση),
- γραπτές ωριαίες δοκιμασίες/ διαγωνίσματα σε συγκεκριμένες διδακτικές ενότητες (με προειδοποίηση),
- γραπτές ολιγόλεπτες δοκιμασίες/ tests (απροειδοποίητα),
- εργασίες που εκτελούνται μέσα στην τάξη,
- εργασίες που εκτελούνται στο σπίτι,
- συνθετική δημιουργική εργασία που εκπονεί ο μαθητής μόνος του ή ως μέλος ομάδας. Αυτή η εργασία μπορεί να είναι κάποιο παραμύθι / ιστορία, συνέντευξη, περίληψη κάποιου βιβλίου, κατασκευή αφίσας, έκθεση φωτογραφιών με συγκεκριμένο θέμα, κατασκευή κάποιου αντικειμένου κλπ.,
- εκθέσεις ή μικρά κείμενα κάθε τετραμήνου,
- παρατηρήσεις και προτάσεις των μαθητών για τον τρόπο διδασκαλίας (απαράιτητο στην αρχή της σχολικής χρονιάς - ιδιαίτερα με καινούργιους μαθητές- αλλά και κατά τη διάρκειά της),
- φύλλα αυτοαξιολόγησης των μαθητών,
- φύλλα ποιοτικής αξιολόγησης των μαθητών.

- γενικές παρατηρήσεις του εκπαιδευτικού
- ό,τι άλλο κριθεί απαραίτητο για την πληρέστερη και αντικειμενικότερη αξιολόγηση του μαθητή.

Οι φάκελοι αυτοί είναι προτιμότερο να παραμένουν στο σχολείο σε ασφαλή χώρο (π.χ. στο γραφείο των διδασκόντων ή μέσα στην τάξη σε μια ντουλάπα που κλειδώνει). Για τον φάκελό του υπεύθυνος μπορεί να είναι ο κάθε μαθητής, ο απουσιολόγος της τάξης, ένας μαθητής που ορίζεται κάθε μήνα ή και ο ίδιος ο καθηγητής. Κάθε φάκελος συμπληρώνεται με ευθύνη του μαθητή, σύμφωνα με κριτήρια που καθορίζονται στην αρχή της σχολικής χρονιάς. Κάθε φορά που ο μαθητής έχει κάτι να προσθέσει στον ατομικό του φάκελο, ζητάει από τον καθηγητή ή από όποιον έχει την ευθύνη της φύλαξης των φακέλων να του τον παραδώσει. Τοποθετεί σ' αυτόν ό,τι νέο στοιχείο έχει ετοιμάσει και τον επιστρέφει σε καθορισμένο χρόνο. Η μεταφορά του φακέλου στο σπίτι καλό είναι να αποφεύγεται.

Στον φάκελο που βρίσκεται πάντα στο χώρο του σχολείου μπορούν να έχουν πρόσβαση, εκτός από τον μαθητή και τον διδάσκοντα, οι γονείς ή κηδεμόνες του κάθε μαθητή και οι άλλοι διδάσκοντες.

Ο καθηγητής, πριν καταθέσει τη βαθμολογία κάθε τετραμήνου, μελετάει το φάκελο και τον συνεκτιμά για τη βαθμολόγηση του μαθητή. Η διαδικασία αυτή πρέπει να είναι σε γνώση των μαθητών ώστε να υπάρχει κίνητρο για την τήρηση και συμπλήρωση του ατομικού τους φακέλου. Στο τέλος του σχολικού έτους οι φάκελοι είναι δυνατόν να παραδίδονται στους μαθητές για προσωπική τους χρήση ή μπορούν να παραμένουν στο σχολείο και να δίνονται σ' αυτούς μετά την αποφοίτησή τους.

Στη σχετική βιβλιογραφία αναφέρονται διάφοροι τρόποι αξιοποίησης των φακέλων των μαθητών. Η αξιολόγηση μπορεί να είναι ποσοτική και ποιοτική.

Ο διδάσκων μπορεί να αξιολογήσει τον αριθμό ή τον όγκο των εργασιών που υπάρχουν στο φάκελο, σύμφωνα με κριτήρια που προκαθορίστηκαν. Την **ποσοτική** αυτή **αξιολόγηση** του φακέλου υποβοηθεί ενδεχομένως ένας πίνακας περιεχομένων, ο οποίος επιτρέπει στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τι υπάρχει στο φάκελο και τι χρειάζεται να προστεθεί σε σχέση με τα προκαθορισμένα κριτήρια. Για μια έγκυρη όμως αξιολόγηση, δεν αρκεί το

περιεχόμενο του φακέλου να εκτιμηθεί μόνο ποσοτικά. Είναι αναγκαία και η ποιοτική διάσταση.

Ο **ποιοτικός έλεγχος** του περιεχομένου του φακέλου μπορεί ή να έχει δειγματοληπτικό χαρακτήρα, ή να αναφέρεται στο σύνολο του περιεχομένου και να γίνεται σταδιακά καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.*

* Περισσότερα για την αξιολόγηση βάσει φακέλου περιλαμβάνονται στο τεύχος «Αξιολόγηση των μαθητών της Α΄ Λυκείου Γενικές οδηγίες και στοιχεία μεθοδολογίας.» ΥΠ.Ε.Π.Θ., Κ.Ε.Ε., Αθήνα, 1998, σσ. 61-65.

4. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Οι εκπαιδευτικοί, παράλληλα με το βαθμολόγιο που χρησιμοποιούν, μπορούν να σημειώνουν συνοπτικές παρατηρήσεις για κάθε μαθητή με βάση την πρόοδο που εμφάνισε κατά το αντίστοιχο διάστημα. Πρόκειται για παρατηρήσεις που καταγράφονται σε τακτά χρονικά διαστήματα σε «Μνημόνιο Παρατηρήσεων» (Φύλλα ποιοτικής αξιολόγησης). Στις σημειώσεις αυτές αναφέρονται ορισμένα χαρακτηριστικά του μαθητή που εκφράζουν τον τρόπο που ανταποκρίνεται στην εκτέλεση σχολικών εργασιών. Τέτοια χαρακτηριστικά είναι: το ενδιαφέρον, η συμμετοχή, η συνεργασία, η δημιουργικότητα, η πρωτοβουλία, η κριτική σκέψη, η παρατηρητικότητα, η φαντασία, οι κλίσεις, καθώς και οι δυσκολίες ή τα προβλήματά του. κλπ. Στα φύλλα ποιοτικής αξιολόγησης δεν πρέπει να αναγράφονται παρατηρήσεις που δεν έχουν σχέση με τη δραστηριότητα των μαθητών στο σχολείο ή χαρακτηρισμοί που θίγουν την προσωπικότητά του: π.χ. στοιχεία η εξακρίβωση των οποίων απαιτεί ειδικές γνώσεις, όπως εκείνα που σχετίζονται με νοητικές ικανότητες ή ψυχοσυναισθηματικές καταστάσεις, κλπ.

Οι σημειώσεις αυτές των διδασκόντων συνιστούν μια μορφή **ποιοτικής αξιολόγησης**, η οποία αποδίδει **αντικειμενικότερα** την εικόνα της προόδου και των ικανοτήτων των μαθητών **από ό,τι ένας αριθμητικός βαθμός**.*

Συνοπτικά

Από όσα αναφέρθηκαν, η αξιολόγηση των μαθητών εντάσσεται στη διδακτική πράξη και αποτελεί μια οργανωμένη και συνεχή διαδικασία με σκοπό να ελέγξει το βαθμό στον οποίο κατακτώνται από τους μαθητές οι σκοποί και οι στόχοι του μαθήματος, όπως αυτοί ορίζονται από τα ισχύοντα Αναλυτικά Προγράμματα. Στόχος της είναι να πληροφορεί τον εκπαιδευτικό για τα αποτελέσματα του έργου του και να ανατροφοδοτεί τη διδακτική πράξη αποβλέποντας στη βελτίωσή της. Με την έννοια αυτή, η αξιολόγηση δεν είναι

* Για την ποιοτική αξιολόγηση, για παραδείγματα φύλλων ποιοτικής αξιολόγησης και αυτό-αξιολόγησης, βλ. παραπάνω τεύχος, σσ. 71-77.

διαδικασία ελεγκτικού χαρακτήρα, αλλά προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Ο μαθητής αξιολογείται:

- από τη συμμετοχή του στην καθημερινή εργασία της τάξης και τη συνολική δραστηριότητά του στο πλαίσιο του σχολείου,
- από τα αποτελέσματα της επίδοσής του στις γραπτές δοκιμασίες αξιολόγησης (διαγνωστικές - ενδιάμεσες - τελικές) και
- από τις συνθετικές δημιουργικές εργασίες που αποσκοπούν στην απόκτηση της νέας ή εμπέδωση της υπάρχουσας γνώσης.

Ο καθηγητής κατά την αξιολόγηση:

- θα πρέπει να συγκεκριμενοποιήσει τους στόχους του,
- να χρησιμοποιήσει συνδυασμό τύπων ερωτήσεων, χωρίς να παραγνωρίζει την παράδοση, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.
- να ενθαρρύνει τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν την Αγγλική Γλώσσα ως τρόπο έκφρασης και επικοινωνίας.